

Jak se zrodil československý stát

- 1867** České země součástí habsburské monarchie. **Rakousko-uherské vyrovnání** – dualistická monarchie Rakousko-Uhersko, která vznikla na základě vyjednávání Vídně s maďarskými zástupci, odmítající centralizovaný stát, obnovila se suverenita Uherského království, v čele stál císař František Josef I., který se nechal korunovat uherským králem
- 1871** odmítnutí dohody o rakousko-českém vyrovnání (tzv. fundamentální články) císařem pod nátlakem německých liberálů a vídeňské ministerské rady
- 1883** po požáru slavnostně otevřeno Národní divadlo Smetanovou operou Libuše
- 1890** založena Česká akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění
- 1891** dokončena stavba Národního muzea na Václavském náměstí, na pražském Výstavišti v Holešovicích se konala Jubilejní zemská výstava
- 28. 6. 1914** atentát na následníka trůnu Františka Ferdinanda a Žofii Chotkovou v Sarajevu, **záminka k válce se Srbskem a vlastně i Ruskem**, Rakousko-Uhersko poslalo Srbsku urážlivé ultimátum, Srbsko ho přijalo, přesto rakouští válečníci vydali rozkaz k útoku na Bělehrad
- červenec 1914** „Mým národům“ – manifest Františka Josefa I. o **vyhlášení války Srbsku**, mobilizace, v české společnosti žádné nadšení, Češi nechtěli jít bojovat proti Slovanům - Srbům a Rusům
- 1914** **vypuknutí 1. světové války** (velmoci si vzájemně vyhlásily válku), její vývoj ale zaskočil i většinu těch, kteří ji chystali
- 1914** Tomáš Garrigue Masaryk opustil představu možného přetvoření habsburské monarchie na moderní stát federativního typu
- 1914** **počátek vzniku Československých zahraničních legií** především ve Francii, Itálii a Rusku - samostatné jednotky dobrovolníků z řad Čechů a Slováků, kteří žili v zahraničí a bojovali na straně Dohody (Velká Británie, Francie a Rusko) proti Rakousko-Uhersku. Postupně se k nim přidávali čeští a slovenští vojáci, kteří přeběhli v průběhu války na druhou stranu fronty. Legionáři bojovali proti Rakousko-Uhersku a za vznik samostatného československého státu. Stali se základem Československé armády. Na vytvoření československých legií se významně podílel i **Milan Rastislav Štefánik**, slovenský politik, diplomat a generál
- prosinec 1914** **vznik Maffie**, tajné organizace českého domácího protirakouského odboje v čele s Edvardem Benešem

- 6. 7. 1915** **Tomáš Garrigue Masaryk přednesl** ve Švýcarsku, při příležitosti 500. výročí upálení mistra Jana Husa, **významný projev, vyslovil se veřejně pro československou samostatnost, rozbití habsburské monarchie a zahájil tak zahraniční odboj**
- 22. 10. 1915** **Clevelandská dohoda**, první společný dokument Čechů a Slováků na postupu za národní sebeurčení
- únor 1916** **Československá národní rada (ČSNR) se sídlem v Paříži**, sestavili ji T. G. Masaryk, E. Beneš a M. R. Štefánik, úkolem bylo sjednocení zahraničního odboje, vybudování vlastního vojska, přesvědčit státy Dohody o vzniku samostatného Československa
- 21. 11. 1916** **zemřel císař František Josef I.**
Jeho nástupcem se stal **Karel I. Rakouský**, císař, který „zdědil“ válku, myslel ale na její ukončení, reformy, celkovou modernizaci říše a pokoušel se také o usmíření národů ve své říši. V roce 1922 předčasně zemřel ve vyhnanství na ostrově Madeira
- květen 1917** **Manifest českých spisovatelů**, první **domácí** prohlášení za 1. světové války, které nesouhlasilo s nadvládou Rakouska-Uherska, text navrhl básník J. Kvapil
- 2. 7. 1917** **bitva u Zborova**, vítězství československých dobrovolníků bojujících na straně ruské carské armády nad armádou Německého císařství a Rakouska-Uherska. Za legionáře bojovala v této bitvě budoucí elita Československa, nepřímo pomohla ke vzniku Československa
- 6. 1. 1918** **Tříkrálová deklarace** vyhlášená v pražském Obecním domě. Slavnostní shromáždění českých poslanců a zemských sněmů, v dokumentu odmítli program rakousko-uherské zahraniční politiky
- 8. 1. 1918** americký prezident W. Wilson předložil Kongresu čtrnáct bodů ohledně mezinárodního uspořádání světa po 1. světové válce
- 17. 10. 1918** **Washingtonská deklarace**, T. G. Masaryk předal vládě USA prohlášení o nezávislosti československého národa
- 28. 10. 1918** dopoledne na Václavském náměstí vyhlášen Československý stát, bez jediného zásahu nebo použití síly ze strany císaře Karla I. a c. a k. vojáků
17:00 Československý stát vyhlášen oficiálně v Obecním domě, přijat první zákon nové republiky. Organizačně zajištěno „muži 28. října“, nejvýznamnějšími členy Národního výboru
- 30. 10. 1918** **Martinská deklarace**, žádala právo na sebeurčení pro Slováky a vyjádřila vůli slovenského lidu žít ve společném státě s českým národem, rušila spojení Slováků s Uherskem
- 11. 11. 1918** **konec 1. světové války**, podpis příměří v Compiègne, císař Karel I. podepsal abdikaci, **rozpad Rakouska-Uherska** a pád Německého císařství a carského Ruska
- 14. 11. 1918** **T. G. Masaryk zvolen prvním prezidentem Československé republiky**